

ÖVERKLAGAN

2012.11.14

Mark- och miljödomstolen
Länsstyrelsen i Gotlands län
621 85 Visby

Överklagan av Länsstyrelsens beslut Dnr 521-3019-12, om att tillåta Naturskyddsföreningen att spränga bort berg i naturreservatet och Natura 2000-området Lilla Karlsö

Med stöd av Miljöbalken 16 kap. 13§ överklagar Naturskyddsföreningen Gotland rubricerat beslut med diarienummer 521-3019-12.

YRKANDE

Vi yrkar att beslutet ändras så tillstånd för att ta bort sten inte medges.

SKÅL FÖR ÖVERKLAGAN

Vi finner inga särskilda skäl för att dispens enligt miljöbalken, från reservatets föreskrifter ska meddelas. Enligt 7 kap 7 § miljöbalken får dispens endast meddelas om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. Länsstyrelsen har inte angett på vilket sätt den anser att dispensen kan ges mot bakgrund av detta. Om det skall tolkas så att det avser att öka tillgängligheten finns stora brister i den motiveringen, dels genom riskerna att bryggan skadas så att tillgängligheten minskar och begränsas och dels genom att den antagna ökningen i tillgänglighet inte redovisats.

Vi hävdar att beslutet strider mot miljöbalken i fråga om påverkan på Natura 2000, eftersom åtgärdens påverkan inte utretts ordentligt. I fråga om tillgänglighet står i beslutet dels att stenen skulle utgöra hinder för "större båtar" men det är oklart vad som avses med stora, dels uppges att det är viktigt att åtgärden utförs snarast inför att 2013 års färjetrafikering läggs fast. I nuvarande föreskrifter för naturreservatet liksom den skötselplan som fastställts samt den bevarandeplan som upprättats för Natura 2000, har öns naturvärden beskrivits och vilka hot som finns. Bland annat har antalet besökare begränsats för att förekomma sådant slitage som skadar de naturvärden som fastställts ska bevaras och skyddas. Om en åtgärd enligt beslutet syftar till att öka tillgängligheten måste det föregås av en analys av konsekvenserna, till exempel hur ett ökat besöksstryck kan hanteras utan att förstöra naturvärden eller strida mot gällande bestämmelser och försvåra eller förhindra olika åtaganden.

UTFÖRLIGARE BESKRIVNING AV SKÅLEN

I beslutet redovisas inget underlag eller någon referens för bedömningen att stenen skulle medföra en säkerhetsrisk vid tilläggning, annat än hänvisning till sökandes redovisade motiv. I beslutet rekommenderas andra alternativ än sprängning med anledning av risker för att bryggan annars kan skadas.

Riskerna ligger dock inte enbart i att själva sprängningarna eller eventuella andra metoder för att

avlägsna stenen kan skada bryggan, utan att underlaget och förhållandena leder till att bryggan inte längre blir stabil. Själva åtgärden innebär alltså risker för hela bryggkonstruktionen. Detta riskerar att resultera i att bryggan genom åtgärden blir osäker och instabil samt att den efter vintersäsongen eller vid t.ex. stormar kommer att förstöras helt eller delvis. Två olika expertgrupper har besökt platsen och meddelat att det innebär risker för att bryggan kommer att skadas allvarligt eller till och med helt förstöras om sådan åtgärd genomförs (se bilaga).

Åtgärden kan därmed innebära stora kostnader för att bortforsla trasiga fundament och bryggsektioner samt betydande kostnader för att anlägga en ny brygga. Kostnaden för att anlägga en ny eller göra omfattande ombyggnader lär enligt experter överstiga 10 miljoner kronor. Länsstyrelsen borde ha gjort en analys av möjligheterna att statliga medel bekostar en omfattande reparation eller nybygge av brygga som följd av beslutet. Det är mindre troligt och möjligen juridiskt ogörligt att villkora beslutet med garantier att sökanden står för dessa kostnader.

Bryggan ägs av Naturvårdsverket och kostnaderna för reparation och/eller sanering av befintlig brygga och konstruktion av ny brygga lär därför sannolikt hamna hos skattebetalarna och tas från det statliga naturvårdsanslaget. Det bör finnas betydligt mer angelägna ärenden att fördela sådana utgifter på än detta riskprojekt med bristande underlag. Länsstyrelsen har exempelvis gått med förlust på 5 miljoner och begärt extra medel från Naturvårdsverket. Beslutet kan därmed innebära att staten genom Naturvårdsverket tvingas satsa betydande miljonbelopp på reparation och nybyggnation av brygga, enbart för att återupprätta den befintliga tilläggningsmöjligheten. Detta skulle även behöva genomföras omgående om skötseln av reservatet ska kunna upprätthållas, inte minst genom djurhållning som är villkorad i reservatsbestämmelserna, samt för att besökare ska kunna komma till ön.

Länsstyrelsens bedömning att dispens kan meddelas för åtgärden motiveras av att stenen försvårar tillgängligheten då den utgör säkerhetsrisk för större fartyg att lägga till. Men det redovisas inte några sakskäl för detta, till exempel vilka fartyg som avses konkret eller på vilket sätt det föreligger en säkerhetsrisk. Samtidigt har inte riskerna att åtgärden istället kommer att kraftigt försämra tillgängligheten om bryggan skadas eller blir instabil, nämnts.

För att motivera denna åtgärd som beslutet tillåter krävs betydligt mer underlag och ordentliga analyser av behovet av åtgärden, vilka risker och konsekvenser det skulle innebära men också att andra alternativ undersökts och redovisas. Motivet som beslutet bygger på, att stenen skulle utgöra säkerhetsrisk vid tilläggning, och som är skälet för att dispens från reservatsföreskrifterna är inte klarlagd. Därför kan inte det skälet betraktas som godtagbart. Den erfarenhet av tilläggning sedan 1954, med en rad olika båtar och fartyg visar istället på motsatsen. Befintlig brygga byggdes 1983 och är dimensionerad efter förhållandena på platsen. När den nuvarande bryggan byggdes fanns stenen där, men uppfattades inte som en säkerhetsrisk.

Det råder särskilda förhållandena vid Lilla Karlsö och den plats där bryggan är lokaliserad. Bottenen där bryggfundamenten är fästa är uppbyggd av lermärgelsten som har andra egenskaper än t.ex. revkalksten eller gråberg. Ön är närmast cirkelrund och saknar skyddande vikar vilket innebär stora påfrestningar vid strandlinjen av havsvågor. Vid bryggan består stranden av svallade grusvallar som är i ständigt rörelse genom vågsvall, vilket innebär att strandlinjen kan variera under en och samma säsong med 20 meter och under endast ett dygn kan förflyttas 10 meter. Den sten som berörs i beslutet är täckt av grus helt eller delvis under stora delar av året och den "problematik" som ansökan och beslutet bygger på är missvisande. Ett längre fartyg som i hårda vindar ska lägga till vid bryggan kan ha svårigheter genom att bryggans totala längd då kan utgöra ett problem. Den längd av bryggan som går att utnyttja vid ett särskilt tillfälle är helt beroende av hur strandlinjen för tillfället ser ut. Det är alltså inte en sådan problematik kopplad till den sten som ärendet gäller utan andra faktorer som har betydelse och avgör. Teoretiskt skulle

en förlängning av bryggan kunna bidra till att lösa den problembild som uppmålas i ansökan och som motiveras i beslutet – men i verkligheten är det högst osäkert om det skulle ha någon praktisk funktion eftersom våghöjden ökar dramatiskt vid bryggans yttre del.

Vi kan inte avgöra den juridiska betydelsen av att beslutet anger att tillståndet gäller "stenen". Eftersom sten avser ett löst parti berg inom viss storlek och det varken i ansökan eller i beslutet framgår hur det undersökts att det gäller sten och inte fastsittande berg. Vi menar dock att otydligheten i denna del vittnar om att ansökan inte varit väl genomtänkt vilket förstärker bristerna i de andra delarna.

Länsstyrelsen borde ha krävt mer underlag inför prövningen.

Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist
Ordförande

Bilaga:

Skriftlig bedömning av att genomföra en sådan åtgärd som beslutet gäller från Lars Wolmhed F.d platschef för utbyggnaden av Visby hamn och Platschef och konstruktör på Vändburgs Hamn

